

Bruxelles, den 2.7.2014
COM(2014) 440 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

GRØN HANDLINGSPLAN FOR SMV'ER

Sætte SMV'erne i stand til at gøre miljøudfordringer til nye forretningsmuligheder

{SWD(2014) 213 final}

Indledning og baggrund

Det Europæiske Råd understregede i marts 2014, at Europa har brug for et stærkt og konkurrencedygtigt industrigrundlag, både med hensyn til produktion og investering, som en central drivkraft for økonomisk vækst og beskæftigelse. Ressourceeffektivitet¹ er en af de vigtigste drivkræfter bag virksomhedernes konkurrenceevne, og nye data viser, at udgifter til råmaterialer udgør 40 % af de europæiske fremstillingsvirksomheders omkostninger, og lægger man udgifter til energi og vand til, stiger denne andel til 50 % af de samlede fremstillingsomkostninger, mens omkostningerne til arbejdskraft kun udgør 20 %.² Det Europæiske Råd opfordrede endvidere til en vedholdende indsats for at dæmpe de energiomkostninger, der bæres af slutbrugerne af energi, navnlig ved fortsatte investeringer i energieffektivitet og styring af efterspørgslen i hele værdikæden og i forsknings- og udviklingsfasen.

Forbedringer af ressourceeffektiviteten forudsætter kombineret af en fremgangsmåde, der tager udgangspunkt i værdikæden, med gennemførelsen af komplekse tekniske løsninger på virksomhedsniveau. Det anslås, at forbedringer af ressourceeffektiviteten langs værdikæden kan reducere behovet for materialeinput med 17-24 % inden 2030³. Derudover bliver 60 % af den samlede affaldsmængde i EU hverken genvundet, kompostet eller genanvendt,⁴ hvilket betyder, at enorme mængder værdifulde ressourcer og betydelige forretningsmuligheder går tabt for små og mellemstore virksomheder (SMV'er)⁵, som kan anvende og sælge grønne produkter, tjenester og løsninger. Der kan også skabes forretningsmuligheder ved integrere flere cirkulære forretningsmodeller og grønne teknologier i eksisterende og fremtidige SMV'er på tværs af alle sektorer, herunder tjenesteydelser.

I Europa 2020-strategien fremhæves EU's prioritet om at blive en bæredygtig økonomi og sætte ambitiøse mål for klimaforanstaltninger og energieffektivitet. I Small Business Act⁶ blev det understreget, at EU og medlemsstaterne bør sætte SMV'erne i stand til at gøre miljøudfordringer til nye muligheder. Den grønne handlingsplan fastsætter præcise retningslinjer og rammer for, hvordan EU i partnerskab med medlemsstaterne og regionerne agter at hjælpe SMV'er med at udnytte de forretningsmuligheder, som overgangen til en grøn økonomi⁷ giver. Med dette initiativ

¹ Ressourceeffektivitet betyder, at man anvender jordens begrænsede ressourcer på en bæredygtig måde og samtidig mindsker påvirkningen af miljøet, mens der skal være mulighed for økonomisk vækst (gennem relativ afkobling af materialeforbruget).

² "Guide to resource efficiency in manufacturing: Experiences from improving resource efficiency in manufacturing companies". Europe INNOVA (2012).

³ Meyer, B. et al (2011) "Macroeconomic modelling of sustainable development and the links between the economy and the environment". Undersøgelse for Europa-Kommissionen (GD Miljø), tilgængelig på http://ec.europa.eu/environment/enveco/studies_modelling/pdf/report_macro-economic.pdf

⁴ Eurostats affaldsstatistik (2011).

⁵ Se SMV-definition på http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_en.htm

⁶ Yderligere oplysninger: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/index_en.htm.

⁷ Den "grønne økonomi" er en model, "som sikrer vækst og udvikling, beskytter menneskers sundhed og trivsel, skaber ordentlige arbejdspladser, mindsker uligheder og investerer i og beskytter biodiversiteten, herunder de tilhørende økosystemtjenester (naturkapitalen), på grund af deres iboende værdi og deres væsentlige bidrag til menneskers trivsel og den økonomiske velstand". (Definition fra Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1386/2013/EU af 20. november 2013 om et generelt EU-miljøhandlingsprogram frem til 2020 "Et godt liv i en ressourcebegrænset verden").

foreslås i praksis en række nye eller reviderede SMV-orienterede foranstaltninger på EU-niveau. Den grønne handlingsplan har til formål at 1) forbedre europæiske SMV'ers ressourceeffektivitet, 2) støtte grøn iværksætterkultur, 3) udnytte mulighederne i grønnere værdikæder og 4) lette markedsadgangen for grønne SMV'er.⁸ Den præsenteres som et supplement til meddelelsen *Grønt beskæftigelsesinitiativ: – Udnyttelse af jobskabelsespotentialet i den grønne økonomi*, der indeholder en køreplan for, hvordan skabelsen af grønne job i EU kan støttes, og meddelelsen *Muligheder for ressourceeffektivitet i bygningssektoren* samt til pakken om cirkulær økonomi og revisionen af affaldsmålene.

Formålet med den grønne handlingsplan er at bidrage til Europas reindustrialisering, hvilket foreslås i meddelelsen "En industriel renæssance i Europa" (COM(2014) 14) og støttes af Det Europæiske Råd, ved at styrke SMV'ernes konkurrenceevne og fremme grøn erhvervsudvikling i alle europæiske regioner, navnlig i betragtning af, at der på nuværende tidspunkt er betydelige forskelle i ressourceeffektiviteten mellem sektorer og medlemsstater.

Handlingsplanen bygger på handlingsplanen for økoinnovation⁹, som indeholder retningslinjer for økoinnovationspolitikker og -finansiering som led i Europa 2020-strategien. En række foranstaltninger og instrumenter i handlingsplanen for økoinnovation er yderst relevante for SMV'er. Eksempler herpå er den europæiske resultattavle for innovation, Miljøinnovationsobservatoriet, det europæiske forum for miljøinnovation, europæiske innovationspartnerskaber og finansieringsinstrumenter for økoinnovation under Horisont 2020. Foranstaltningerne i den grønne handlingsplan og handlingsplanen for økoinnovation supplerer derfor hinanden og skaber betydelige synergier. I gennemførelsesfasen vil der blive sikret passende koordination mellem handlingsplanen for økoinnovation og den grønne handlingsplan.

Den grønne handlingsplan fokuserer på foranstaltninger på europæisk plan, der er afpasset efter og udformet med henblik på at styrke eksisterende "grønne" initiativer, med det formål at støtte SMV'er på nationalt og regionalt plan.¹⁰ Den blev udformet i samråd med og gennemføres i samarbejde med aktører i medlemsstaterne, der er aktive på dette område. De fleste medlemsstater og mange regioner har særlige organisationer og instrumenter, navnlig via regionalpolitikken og dens støttemuligheder, der yder støtte til SMV'er på områder, som er omfattet af denne handlingsplan. Sådanne foranstaltninger omfatter formidling af information, kapacitetsopbygning, fremme af samarbejde og netværkssamarbejde, direkte finansiering, lettere adgang til finansiering osv.

Den grønne handlingsplan indeholder en række mål og giver en oversigt over foranstaltninger, der skal gennemføres på EU-plan inden for rammerne af den flerårige finansielle ramme 2014-2020.¹¹ Alle foranstaltninger er enten nye eller reviderede udgaver af tidligere foranstaltninger,

⁸ Den grønne handlingsplan for SMV'er er koncentreret om ressourceeffektivitet i almindelighed uden særlig fokus på energieffektivitet eller produktion af vedvarende energi, som allerede er blevet behandlet i specifikke kommissionsmeddelelser og lovforslag.

⁹ http://ec.europa.eu/environment/ecoap/index_en.htm

¹⁰ Eksempelvis vil EU støtte foranstaltninger, som er relevante for den grønne handlingsplan, gennem samhørighedspolitikken. Medlemsstaterne er blevet enige om at tildele mere end 100 mia. EUR i støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling til investeringer i SMV'er, lavemissionsøkonomi og forskning og innovation.

¹¹ De tiltag, der er planlagt i henhold til meddelelsen, har ingen budgetmæssige konsekvenser for EU-budgettet

der nu tager højde for erhvervspotentialet forbundet med ressourceeffektivitet og adgang til grønne markeder.¹² Foranstaltningerne tager også hensyn til resultaterne af den offentlige høring om den grønne handlingsplan, som fandt sted i fjerde kvartal af 2013.¹³

Konkrete oplysninger om foranstaltningerne i denne meddelelse, med henvisning til de programmer, der støtter dem, f.eks. de europæiske struktur- og investeringsfonde, Cosme, Horisont 2020, Erasmus +, Life eller partnerskabsinstrumentet, vil blive rettidigt uploadet til webstedet for Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Erhvervs politik¹⁴:

http://wcmcom-ec-europa-eu-wip.wcm3vue.cec.eu.int:8080/enterprise/policies/sme/public-consultation-green-action-plan/index_en.htm

I. Grønnere SMV'er for større konkurrenceevne og bæredygtighed

En forøgelse af ressourceeffektiviteten i SMV'er byder på et enormt potentiale, når det gælder om at reducere produktionsomkostningerne og øge produktiviteten. Det beregnes, at en bedre anvendelse af ressourcerne kan give en samlet besparelse på 630 mia. EUR pr. år for den europæiske industri.¹⁵ For få SMV'er i Europa har kendskab til denne mulighed. Der ydes endvidere ikke tilstrækkelig støtte til SMV'erne i deres bestræbelser på at opnå potentielle omkostningsbesparelser gennem bedre ressourceeffektivitet. Dette kan ikke alene føre til et voksende produktivitetstab i Europa mellem virksomheder, der foretager forbedringer inden for ressourceeffektivitet, og dem, der ikke gør det, men samtidig svække de europæiske virksomheders overordnede konkurrenceevne samt mange SMV'ers muligheder for at positionere sig i globale værdikæder.

Hvorfor er dette vigtigt for SMV'er?

Europæiske SMV'er er generelt bevidste om betydningen af at være ressourceeffektive, eftersom 75 % af SMV'erne i EU har oplevet en stigning i deres materialeudgifter inden for de seneste fem år. Mindst 93 % af SMV'erne i EU træffer mindst én foranstaltning for at blive mere ressourceeffektive, hvilket i de fleste tilfælde er en billig foranstaltning. Dog har kun 42 % af de SMV'er, der gennemfører foranstaltninger til at forbedre ressourceeffektiviteten, opnået en reduktion af produktionsomkostningerne.¹⁶ Dette viser nødvendigheden af at yde vejledning til SMV'er om omkostningseffektiviteten af investeringer i ressourceeffektivitet.

ud over de bevillinger, som allerede indgår i Kommissionens officielle finansielle programmering.

¹² Ledsagedokumentet fra Kommissionens tjenestegrene indeholder en liste over foranstaltninger og, hvor det er relevant, en tidsplan for disses gennemførelse i perioden 2014-2020.

¹³ Link til rapporten om resultaterne af den offentlige høring: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation-green-action-plan/index_en.htm

¹⁴ Her fås også oplysninger om de afsatte finansielle ressourcer til og effektiviteten af foranstaltningerne, som fastsat inden for rammerne af forvaltningen den grønne handlingsplan.

¹⁵ "Guide to resource efficiency in manufacturing: Experiences from improving resource efficiency in manufacturing companies". Europe INNOVA (2012).

¹⁶ Alle tal i dette afsnit stammer fra Flash Eurobarometer 2013 om SMV'er, ressourceeffektivitet og grønne markeder: ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_381_eapdf

Der er desuden store forskelle i ressourceeffektivitetsniveauet inden for fremstillingssektoren i medlemsstaterne. Energiforbrug og affaldsproduktion for bestemte produktionstyper varierer betydeligt fremstillingsvirksomhederne imellem i de forskellige europæiske lande.¹⁷

Ressourceeffektivitetsforbedringer kræver specialviden, som SMV'er normalt ikke har adgang til, og de har således behov for rådgivning om de potentielle langsigtede fordele ved at innovere deres processer og organisation med henblik på at forbedre ressourceeffektiviteten. Derudover oplever SMV'er, der søger finansiering til store startinvesteringer i ressourceeffektivitet, i visse tilfælde, at finansielle formidlere anser dette for at være et risikobetonet område. Derfor er det vigtigt først og fremmest at tilskynde SMV'er til at søge passende rådgivning om ressourceeffektivitet via SMV-orienterede virksomhedskampagner og efterfølgende give dem denne rådgivning i deres regioner.

Kommissionens målsætninger skal nås gennem følgende foranstaltninger:

1. Give de europæiske SMV'er praktiske oplysninger, rådgivning og støtte, så de kan forbedre deres ressourceeffektivitet på en omkostningseffektiv måde:

- Det europæiske ressourceeffektivitetscenter, som vil blive oprettet i 2015 med udgangspunkt i dokumenteret erfaring inden for ressourceeffektivitetsstøtte i medlemsstaterne, skal rådgive og bistå SMV'er, der søger at forbedre deres ressourceeffektivitet, direkte og gennem et netværk af partnere på tværs af europæiske regioner, og skal være et referencepunkt for effektiviteten og omkostningseffektiviteten af forskellige typer ressourceeffektivitetsforbedringer i hele EU. Centret vil også give oplysninger om nationale strategier, programmer og aktiviteter inden for ressourceeffektivitet og SMV-støtte og vil om nødvendigt specifikt gøre SMV'erne opmærksom herpå.
- Eurobarometerundersøgelsen om SMV'er, ressourceeffektivitet og grønne markeder vurderer ressourceeffektivitetstendenserne blandt SMV'er i Europa og USA og fungerer som rettesnor ved udformningen af relevante politikker.
- Enterprise Europe Network (EEN)¹⁸ vil blive opfordret til (1) at organisere en europæisk ressourceeffektivitetskampagne med oplysningsaktiviteter (oplysninger om deres websteder, sociale medier, præsentationer ved (eksisterende netværks-) begivenheder, B2B-begivenheder) for at informere SMV'er om de fordele og muligheder, der ligger i ressourceeffektivitet, og (2) tilbyde SMV'er rådgivning om ressourceeffektivitet.
- Forvaltningsmyndighederne for europæiske struktur- og investeringsfonde vil blive støttet af Kommissionen, når det gælder fremme af ressourceeffektivitetsprojekter og udbredelse af kendskabet til forretningsmuligheder i forbindelse med grønne markeder, især gennem fremvisning af succeshistorier og velfungerende redskaber fra hele EU.

¹⁷ Calogirou C., S. Y. Sørensen, P. B. Larsen, S. Alexopoulou et al. (2010) SMEs and the environment in the European Union, PLANET SA and Danish Technological Institute, Published by European Commission, DG Enterprise and Industry. http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=4711

¹⁸ Yderligere oplysninger: <http://een.ec.europa.eu/>

2. Støtte effektive teknologioverførselsordninger for grønne teknologier:

- Markedsføringen af grønne teknologier har høj prioritet, når det gælder SMV-vækst inden for grøn økonomi. Derfor vil der i EEN's teknologioverførselsdatabase med mere end 23 000 profiler løbende blive foretaget en ajourføring af klassificeringen af nøgleord, der beskriver ressourceeffektivitet og klimarelaterede teknologier, for bedre at kunne matche udbud og efterspørgsel blandt SMV-kunder.
- Desuden vil EEN's partnere blive opfordret til at sikre et tæt samarbejde mellem de forskellige sektorgrupper, der beskæftiger sig med ressourceeffektivitet, for at lette udvekslingen af oplysninger og overførslen af bedste praksis.

3. Lette adgangen til finansiering af ressourcelaterede forbedringer og energieffektivitet i SMV'er

- Flere af Europa-Kommissionens SMV-orienterede websteder vil blive opdateret med miljøoplysninger, oplysninger om tilgængelige EU-midler til ressourceeffektivitetsforbedringer og tilgængelig ikke-økonomisk støtte til SMV'er.
- Den Europæiske Investeringsbank (EIB) vil tilvejebringe finansiering via finansielle formidlere til ressourceeffektivitetsforbedringer forbundet med økosystemtjenester og tilpasning til klimaændringer gennem faciliteten til finansiering af naturkapital (NCFE).
- Instrumenter til privatfinansiering af energieffektivitet (PF4EE) kan bl.a. støtte SMV'er og større virksomheder med mellemkapitalisering (mid-cap-virksomheder), der foretager små investeringer i energieffektivitet, og som kan anvende energibesparelser til at tilbagebetale deres lån.
- Der vil blive etableret et netværk af offentlige og private investorer, der støtter økoinnovation.
- Med midler fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF) for perioden 2014-2020 støttes SMV'ernes konkurrenceevne, bl.a. ved at forbedre deres energieffektivitet og anvendelse af vedvarende energikilder samt ressourceeffektiviteten, da disse er opført som investeringsprioriteter. Derfor kan sådanne investeringer blive udvalgt af medlemsstaterne og regionerne til finansiering via EFRU og EHFF.

II. Grøn iværksætterkultur for fremtidens virksomheder

At forebygge og rette op på miljøskader og nå hen imod en lavemissionsøkonomi er en samfundsmæssig udfordring, som også byder på nye forretningsmuligheder for virksomhederne. Men på samme måde som andre typer innovation har "økoinnovation" behov for et frugtbart økosystem for at blomstre, og grønne innovatorer er afhængige af støtte for at kunne udvikle deres idéer og af adgang til finansiering for at kunne gennemføre dem. Udviklingen af grøn iværksætterkultur nyder godt af den umiddelbare nærhed af videninstitutioner samt tilgængeligheden af faglært arbejdskraft og industrielle relationer, der fremmer samarbejde på tværs af sektorerne, alt sammen vilkår, der skaber grundlag for økoinnovative klynger.

Hvorfor er dette vigtigt for SMV'er?

SMV'er har brug for et gunstigt erhvervsklima, hvor grønne idéer let kan udvikles, finansieres og bringes på markedet. "Grøn iværksætterkultur" bør allerede være et emne på (de videregående) uddannelser med henblik på at udvikle den grønne tankegang hos kommende iværksættere. "Grøn iværksætterkultur" bør også fremmes ved at hjælpe potentielle iværksættere med at identificere forretningsmuligheder, der opstår som følge af overgangen til en ressourceeffektiv lavemissionsøkonomi, herunder gennem nye kreative former for samarbejde mellem erhvervslivet og den akademiske verden. Alle former for innovation, der fremmer grøn iværksætterkultur, bør støttes. Grøn iværksætterkultur fremmes også af nye forretningsidéer, der kombinerer ressourceeffektivitet med kreativitet, såsom det nye fænomen "upcycling", hvor genvinding kombineres med design. Derudover skal der gøres mere for at udnytte grønne teknologier, som er udviklet ved forskning og har vist, at de kan gennemføres. I denne forbindelse er det vigtigt at hjælpe SMV'erne med at udforske den videnskabelige eller tekniske gennemførlighed og det kommercielle potentiale i økoinnovative forretningsidéer, eftersom mange SMV'er ikke har tilstrækkelige ressourcer til at gøre dette på egen hånd.

Kommissionens målsætninger skal nås gennem følgende foranstaltninger:

1. Fremme alle former for økoinnovation, herunder ikketeologisk økoinnovation:

- Ved hjælp af SMV-instrumentet under Horisont 2020 bistår SMV'er med at udforske den videnskabelige eller tekniske gennemførlighed og det kommercielle potentiale i stærkt økoinnovative idéer med henblik på at udvikle nye forretningsområder. En positiv vurdering af idéens gennemførlighed vil gøre det muligt at opnå støtte til demonstrationsaktiviteter. SMV'er kan allerede ansøge om denne form for støtte under særlige indkaldelser med fokus på økoinnovation og forsyning af råstoffer, økoinnovativ fødevarerproduktion og -forarbejdning og innovation i et effektivt lavemissionsenergisystem.
- I forbindelse med Horisont 2020 støtter foranstaltningerne under den samfundsmæssige udfordring "klimaindsats, miljø, ressourceeffektivitet og råstoffer" målene for den grønne handlingsplan for så vidt angår øget ressourceeffektivitet gennem en systemisk tilgang til økoinnovation og oprettelsen af en cirkulær økonomi. Alle former for innovation er omfattet. Forskellige typer aktiviteter behandles, lige fra forskning til demonstration, markedsføring, koordinering og netværkssamarbejde.
- Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF) vil for perioden 2014-2020 yde støtte til SMV'ers konkurrenceevne med fokus på energieffektivitet og anvendelse af vedvarende energikilder. Disse er identificeret som investeringsprioriteter, som skal realiseres af medlemsstater og regioner gennem deres operationelle programmer.

2. Fremme af erhvervspartnerkaber, færdigheder og viden til fremme af grøn iværksætterkultur:

- Meddelelsen *Grønt beskæftigelsesinitiativ*: – Udnyttelse af jobskabespotentialet i den

grønne økonomi indeholder en samlet køreplan for udviklingen af færdigheder, der skal gøre økonomien grønnere.

- Leveringen af oplysninger af høj kvalitet om økoinnovation og økoinnovative SMV'er vil blive fremmet for at skabe øget tillid og mindske investeringsrisiciene ved hjælp af initiativer såsom kontrolordningen for miljøteknologi, der for øjeblikket gennemføres som et EU-pilotprogram.
- Nye forretningsmodeller for ressource- og energieffektivitet i SMV'er vil blive støttet gennem Life-programmet.
- Med den europæiske iværksætterpris anerkendes indsatsen for at støtte grøn iværksætterkultur gennem belønning af offentlige organer og offentlig-private partnerskaber, der støtter udviklingen af grønne markeder og ressourceeffektivitet.

3. Bedre udnyttelse af klyngernes rolle for økoinnovative SMV'er:

- Ressourceeffektivitet vil udgøre et selvstændigt emneområde i uddannelsesstilbuddet under klyngeekspertprogrammet (Cosme 2014-2020) med henblik på at give klyngeforvaltere fuldt kendskab til de mulige foranstaltninger, der kan iværksættes i deres klynger til yderligere fremme af økoinnovation og ressourceeffektivitet hos og mellem deres SMV-medlemmer.

III. Muligheder for SMV'er i en grønnere værdikæde

Genfremstilling, reparation, vedligeholdelse, genvinding og økodesign har et stort potentiale som drivkræfter for økonomisk vækst og jobskabelse samtidig med, at de yder et betydeligt bidrag til løsning af miljømæssige problemer. Gennem innovation og designændringer af produkter og produktions- og forretningsmodeller kan virksomhederne mindske anvendelsen af dyre primære råmaterialer og frembringe mindre affald. De 60 % af den samlede affaldsmængde i EU, som ikke genvindes, komposteres eller genanvendes,¹⁹ giver SMV'er økonomiske muligheder for at udnytte tværsektorielle værdikæder, der gør mere effektiv brug af ressourcerne.

Den "cirkulære"²⁰ eller "symbiotiske"²¹ økonomi skaber flere ressource- og omkostningsbesparelser ved at maksimere den tid, ressourcer, produkter og komponenter anvendes. At gøre bedre og mere effektiv brug af ressourcerne ved at reducere affald og omdanne affald til nye varer og tjenester kræver økoinnovation, nye formidlere og mæglertjenester. SMV'er og iværksættere har behov for et gunstigt miljø for at fremme nye industrielle relationer, der kan give dem mulighed for at bevæge sig i retning af en cirkulær økonomi.

Hvorfor er dette vigtigt for SMV'er?

På trods af bevis for fordelene ved innovation, der reducerer affald, og tværsektorielt

¹⁹ Eurostats affaldsstatistik (2011).

²⁰ I en cirkulær økonomi bevares produkternes merværdi så længe som muligt, og affald elimineres. Ressourcer indeholdt i produkter anvendes fortsat produktivt, når produktet er udtjent, hvilket skaber yderligere værdi.

²¹ Symbiotisk økonomi er baseret på, at biprodukter fra en virksomhed eller sektor (herunder energi, vand, logistik og materialer) anvendes af andre virksomheder eller sektorer.

værdikædesamarbejde udgør kombinationen af lovgivningsmæssige, institutionelle, tekniske og kulturelle hindringer systemiske barrierer, der fortsat hindrer en mere effektiv indsats og netværkssamarbejde blandt virksomhederne og dermed også større ressourceeffektivitet. For eksempel sælger 44 % af de store virksomheder i EU deres skrotmateriale til andre virksomheder, mens kun 24 % af SMV'erne gør det²². Da det ofte kræver specialviden og netværk, finder SMV'er det hyppigt vanskeligt at udvikle og dele viden om affaldsreduktion og -håndtering og udnytte muligheden for at undgå affald og genbruge produkter, materialer og affald som en del af forskellige værdikæder. Høje transaktionsomkostninger og høje startinvesteringsomkostninger kan yderligere begrænse interessen for at indgå transaktioner, der vedrører genbrug og genvinding af ressourcer, især fordi det er vanskeligt at foretage en forudgående vurdering af de potentielle fordele på grund af den manglende erfaring og den usikkerhed, der er forbundet med forskelle i kvalitet, specifikationer eller leveringstider. Derudover kan der være teknologiske udfordringer forbundet med udvekslinger inden for værdikæden, fordi der kan være behov for ændringer og tilpasninger af "affald i form af biprodukter", inden de kan genindføres i værdikæden.

Kommissionens målsætninger skal nås gennem følgende foranstaltninger:

1. Nedbryde systemiske hindringer for tværsektorielt og tværnationalt værdikædesamarbejde og virksomhedsetablering og -samarbejde ved at fremme etableringen af forretningsmodeller for tjenester og genanvendelsen af materialer, produkter og affald:

- De systemiske hindringer for anvendelsen af cirkulære forretningsmodeller i SMV'er og effektiv anvendelse af materialer fra affaldsstrømme og industrielle symbioseprocesser skal analyseres. Dette er af afgørende betydning for at skabe de bedst mulige tiltag på EU-niveau med henblik på at afhjælpe disse mangler og fremme SMV'ers rolle i en cirkulær økonomi.

2. Lette samarbejdet på tværs af sektorerne for at fremme en cirkulær økonomi:

- Mindst 75 % af det samlede budget til den planlagte foranstaltning vedrørende klyngeprojekter for nye industrielle værdikæder under Horisont 2020 går til innovationsstøtte til SMV'er. Målsætningen er at støtte tværsektorielle og tværregionale samarbejds- og innovationsprojekter ledet af SMV'er gennem bedre integrering af disse i klynger og forskellige værdikæder.
- Det europæiske observationscenter for klynger vil give regionerne en bedre oversigt over geografiske kompetencekoncentrationer i økoindustrierne samt identificere og analysere tendenserne for tværsektoriel klynge dannelse, herunder internationalisering af klynger og industrielle omstillingstendenser i relation til økoindustrier.
- Regioner, der kører demonstrationsprojekter til fremvisning af økoinnovative løsninger, vil blive identificeret.
- Life-programmet vil fremme anvendelsen af cirkulære forretningsmodeller og demonstrere deres fordele for SMV'erne.
- Der nedsættes en ekspertgruppe med fokus på en systemisk tilgang til økoinnovation inden for rammerne af Horisont 2020.

²² Flash Eurobarometer 2013 om SMV'er, ressourceeffektivitet og grønne markeder: ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_381_eapdf

IV. Markedsadgang for grønne SMV'er

Det er i EU's strategiske interesse at imødegå de største globale miljømæssige udfordringer såsom klimaændringer på passende vis. Med høj økonomisk vækst og, i visse tilfælde, tidlige industrialiseringsfaser er miljønedbrydning og emissioner hastigt voksende i mange lande i verden. Det er meget vigtigt at hjælpe disse lande med at skifte til en grøn økonomi. Samtidig har EU en ledende rolle i forbindelse med grønne lavemissionsteknologier, der giver stor mulighed for at kombinere klimamål og andre miljøbeskyttelsesmål med handels-, investerings- og forretningsudviklingstiltag for europæiske virksomheder, navnlig SMV'er, i disse lande.

Hvorfor er dette vigtigt for SMV'er?

EU's internationale forpligtelser inden for områder som samarbejde om klimaændringer eller naboskabspolitikker giver europæiske SMV'er med relevant ekspertise mulighed for at få adgang til nye markeder for deres teknologi, produkter og tjenester til effektiv reduktion af CO₂-emissioner. EU udgør ca. en tredjedel af verdensmarkedet for miljøindustri og er nettoeksportør. Dette globale marked vokser med 5 % om året og forventes at tredobles inden 2030²³, hvilket giver betydelige muligheder for EU's virksomheder. Imidlertid er der kun få SMV'er i EU, der tilbyder deres grønne teknologier, produkter eller tjenesteydelser i lande uden for EU. 87 % af SMV'erne i EU sælger kun på deres nationale markeder.²⁴ Denne manglende internationalisering af SMV'er forklares normalt ved manglen på understøttende rammer, der kan hjælpe SMV'erne med at komme ind på udenlandske markeder.

SMV'er har en bedre chance for at komme ind i de globale værdikæder ved at samarbejde med andre virksomheder frem for at handle hver for sig. Det kræver mere internationalt samarbejde at opnå større ressourceeffektivitet i Europa og hjælpe SMV'erne med at blive integreret i de globale værdikæder. For at konkurrere internationalt skal SMV'er inden for ressourceeffektivitet søge efter internationale partnere, ikke kun for at sælge, men også for at købe råvarer og få adgang til forskning, viden og færdigheder i hele værdikæden. Et sådant samarbejde er ofte lettere i klynger, der reelt fungerer som "springbrætter" for SMV'er, så de på den ene side kan få adgang til internationale markeder og på den anden side indgå i et erhvervssamarbejde og udvikle langsigtede strategiske partnerskaber langs og på tværs af værdikæderne. Desuden kan de internationale kontakter og netværk, der allerede er etableret af multinationale selskaber, universiteter og andre institutioner i deres klynger, også udnyttes af SMV'er.

Kommissionens målsætninger skal nås gennem følgende foranstaltninger:

1. Fremme af et grønnere europæisk indre marked:

- De europæiske standardiseringsorganer vil blive tilskyndet til at tage højde for målsætninger, der bygger på cirkulær økonomi, under udarbejdelsen af standarder med henblik på at fortsætte Kommissionens hidtidige bestræbelser på at inddrage miljøhensyn i den europæiske

²³ IDEA Consult, ECORYS, 2009. Undersøgelse af konkurrenceevnen i EU's økoindustri; Forbundsministeriet for Miljø, Naturbeskyttelse og Reaktorsikkerhed, 2009, "Greentech - Made in Germany 2.0".

²⁴ Flash Eurobarometer 2013 om SMV'er, ressourceeffektivitet og grønne markeder: ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_381_eapdf

standardisering.²⁵

2. Lette adgangen til internationale markeder for grønne iværksættere:

- Etablering af europæiske strategiske klyngepartnerskaber, der fremmer alliancer mellem klynger fra forskellige sektorer, med henblik på at udarbejde en fælles strategi for internationalisering. Alliancer inden for grønne teknologier og økoinnovation vil blive fremmet.
- Internationale matchmaking-erhvervsmissioner vil fremme samarbejdet inden for ressourceeffektivitet og økoinnovation, og der fastsættes prioriteter for hvert enkelt tilfælde under hensyntagen til de særlige forhold i mållandet og handelspotentialiet.
- De finansielle instrumenter under Cosme anvendes navnlig til at fremme internationaliseringen af SMV'er ved at fremme deres udvikling på tværs af grænserne.

3. Fremme anvendelsen af ressourceeffektivitetsteknologi i partnerlande gennem samarbejde med europæiske SMV'er:

- Gennem foranstaltninger til fremme af en lavemissionsøkonomi ydes der teknisk bistand til oprettelse af samarbejdspartnerskaber mellem EU-virksomheder og -klynger på den ene side og deres pendanter i mellemindkomstlande på den anden side og til udarbejdelse af fælles bankgodkendte forslag²⁶, der afspejler begge parter interesser og samtidig sikrer sammenhæng i udviklingspolitikken.
- Nye iværksætterinitiativer baseret på grønne teknologier i de sydlige Middelhavslande via samarbejde med europæiske SMV'er.

V. Forvaltning

Principperne og hovedlinjerne i den grønne handlingsplan for SMV'er, som blev fremlagt i offentlig høring om den fremtidige SMV-politik, og navnlig den offentlige høring om den grønne handlingsplan, som fandt sted i fjerde kvartal af 2013, har fået bred støtte fra de administrationer i medlemsstaterne og SMV-interessepartier, der har deltaget.²⁷ Også netværket af SMV-repræsentanter²⁸ har reageret positivt på planen og værdsætter, at der er klar fokus på de forretningsmuligheder, der udspringer af miljødudfordringer. Det er derfor vigtigt at gennemføre den omhyggeligt. Dette kræver et fuldt politisk engagement fra både Kommissionens og medlemsstaternes side.

²⁵ Kommissionens hidtidige indsats omfatter meddelelsen "Inddragelse af miljøhensyn i den europæiske standardisering" (KOM(2004) 130 endelig) og meddelelsen "En strategisk vision for europæiske standarder: En indsats for at forbedre og fremskynde bæredygtig vækst i den europæiske økonomi inden 2020" (KOM(2011) 311 endelig).

²⁶ Et bankgodkendt forslag er et projekt eller forslag, der er tilstrækkeligt understøttet både finansielt og konceptuelt til at opfylde de nødvendige succeskriterier ved ansøgning om midler fra institutionelle långivere.

²⁷ Link til rapporten om resultaterne af den offentlige høring: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation-green-action-plan/index_en.htm

²⁸ Yderligere oplysninger: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/sme-envoy/index_en.htm

Hvorfor er dette vigtigt for SMV'er?

Kun en effektiv gennemførelse af målsætningerne og de efterfølgende foranstaltninger i denne handlingsplan vil sikre den succes i hele Europa til fordel for SMV'erne.

Kommissionens målsætninger skal nås gennem følgende foranstaltninger:

1. Sikre overvågning og ajourføring af Kommissionens foranstaltninger, som skal støtte SMV'er på dette område:

- Der vil regelmæssigt blive ført tilsyn med tiltag i forbindelse med den grønne handlingsplan for SMV'er, herunder de afsatte finansielle midler, i dialog med SMV-interesseparter, ligesom programmernes effektivitet også vil blive evalueret. Ajourførte oplysninger om foranstaltningerne vil blive offentliggjort på Kommissionens websted.
- I SMV-præstationsmålingen²⁹ overvåges og vurderes landenes fremskridt med hensyn til gennemførelsen af Small Business Act på årsbasis, herunder deres resultater i forhold til princip 9 "Sætte SMV'erne i stand til at gøre miljøudfordringer til nye muligheder", og det supplerer således overvågningen i forbindelse med den grønne handlingsplan.

2. Støtte til koordinering, samarbejde og udveksling af bedste praksis på europæisk, nationalt og regionalt plan:

- Forvaltningsmekanismen for Small Business Act, der omfatter SMV-præstationsmålingen og netværket af SMV-repræsentanter, vil blive anvendt som en platform for udveksling af bedste praksis mellem medlemsstaterne vedrørende støtte til SMV'er, som skal hjælpe dem med at gøre miljøudfordringer til forretningsmuligheder. Navnlig vil netværket af SMV-repræsentanter blive anvendt til at drøfte gennemførelsen af sådanne praksisser, resultater og hindringer.
- Der vil blive etableret koordinering med arbejdsgruppen på højt plan vedrørende handlingsplanen for økoinnovation for at sikre en vedvarende strøm af oplysninger, sammenhæng og bedre udnyttelse af synergier mellem de forskellige initiativer. Der vil også, når det er relevant, blive tilstræbt koordinering med grupper på europæisk plan inden for andre politikområder som f.eks. miljø, beskæftigelse, uddannelse, udviklingsamarbejde osv.

²⁹ Yderligere oplysninger: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm